

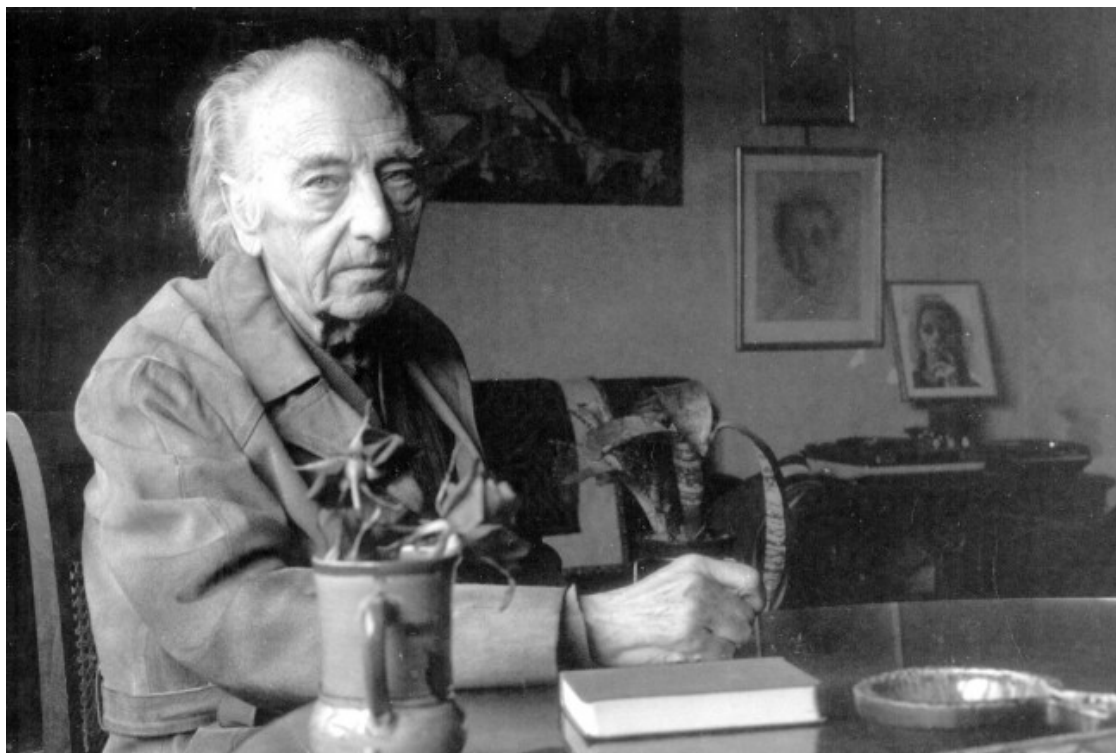
Que vinguin els nous mites!

Una conversa epistolar del 1968 entre els poetes Agustí Bartra i Miquel Martí i Pol

Agustí Bartra va néixer a Barcelona el 8 de novembre de 1908 i va morir a Terrassa el 7 de juliol de 1982. Mentre ell era a l'exili, a Mèxic, Miquel Martí i Pol estava vinculat als grups literaris de la comarca d'Osona i començava a fer-se un nom com a escriptor. Era redactor de la revista mensual en català *Orifloma*, una publicació d'informació general i de difusió cultural adreçada als joves. El de Roda de Ter hi va col·laborar del 1966 fins al 1970, escrivint articles d'opinió i crítiques literàries.

El gener del 1968 la redacció d'*Orifloma* va decidir iniciar la secció *Gent de lletres*, per donar a conèixer algun tast de l'obra inèdita dels principals escriptors catalans vius del moment. Just un mes després, Miquel Martí i Pol es va posar en contacte amb Agustí Bartra: "El motiu d'escriure-li és per demanar-li si podríem comptar amb vostè. La seva personalitat és a parer meu i de l'altra gent de la revista, molt important. Convé que la gent jove el conegui i conegui alguna de les seves poesia". Bartra va acceptar la proposta enviant l'elegia inicial d'*Ecce homo* i una nota de presentació.

El recordem obrint un parell de les cartes (del llibre *Miquel Martí i Pol i Agustí Bartra: diàleg epistolar*, cedit per la Fundació Miquel Martí i Pol (<http://www.miquelmartiipol.cat/>)) que els dos escriptors es van enviar.

Agustí Bartra. Foto: www.alchetron.com

De Miquel Martí i Pol a Agustí Bartra

Roda de Ter, 18 de novembre de 1968

Sr. Agustí Bartra

Benvolgut amic,

Ja veieu! Finalment! Si, com diuen al meu poble, el que costa és el que s'estima, aquest número d'*Orifloma* serà motiu d'un afecte particularíssim.

M'ha fet molt content saber que el número us ha agradat i que passeu per alt, amb una frase molt enginyosa, a més a més, l'esguerro de vermell de la vostra pàgina. Podeu estar ben segur que ens va doldre a tots. Si veiéssiu com es fa la revista, però, encara us en faríeu més càrrec, penso. Justament l'altre dia, en un contacte que hem hagut d'establir amb gent de Barcelona, que fàcilment predica a facilitat i tendeix a proclamar una mentalitat de consum, jo defensava la poca traça, l'hibridisme i, si voleu, la feixuguesa de la nostra revista (són defectes que ens retreuen) dient: com dimoni es pot fer una revista *normal* en un país anormal?

Si no hi ha un gruix polític -de participació i d'acció política-, com es pot pretendre de donar la sensació de normalitat? En certa manera és llastimós, però, es vulgui o no, les coses que es facin ara i ací hauran d'arrossegar el llast de l'amateurisme i el ròssec de la improvisació, llast i ròssec que al capdavall es justifiquen per si sols i gairebé diria que es manifesten només escrivint en *català* d'una manera pública. La revista de consum que és evident que ens falta no la podem ni la volem fer des de Vic i en les circumstàncies actuals. Farem el que podrem per agilitzar *Orifloma*. Ara, de cap manera acceptarem de passar-nos de dir tot de coses que són precisament les que ens mouen a escriure.

Hem pres disposicions perquè, d'ara endavant, us enviïn tots els números que vagin sortint (esperem que siguin molts). Us prego, tanmateix, que em tingueu informat sobre si els rebeu. Una cosa us he d'advertir: segurament que vindran per mar. Perdoneu, però ens resultarà més còmode.

Del número de novembre, que sortirà la setmana entrant, en farem un tiratge de 14.500 exemplars. D'aquesta quantitat, 6.000 aniran al País Valencià, especialment enviats a 6.000 persones de les quals hem aconseguit l'adreça: gent que s'interessa per les nostres coses. Ja fa un mes o dos que un equip de gent jove de València col·labora amb nosaltres. Voldríem aconseguir d'integrar-los a la revista d'una manera efectiva; no com a corresponsals, sinó de ple dret, com es mereixen, amb llibertat d'ocupar un espai que, dintre dels límits i l'orientació de la revista, serà ben seu. El mateix farem (ja hi estem treballant) amb Mallorca i després amb la gent de més enllà del Pirineu.

Poc a poc voldríem aconseguir que *Orifloma* fos de debò una revista amb dimensió de país, fins i tot una mica més que *Serra d'Or*, si és possible.

L'home que signa el poema que us ha cridat l'atenció (Lluís Serrahima) és un xicot d'uns trenta-cinc o quaranta anys. Poc més o menys de la meua edat, suposo. Està casat amb una de les

primeres intèrprets de cançó catalana d'aquests darrers temps (Remei Margarit). Precisament en Serrahima, junt amb l'Espinàs, en Porter, en Delfí Abella i la Remei Margarit van ser els iniciadors del moviment de la nova cançó catalana i els fundadors del grup 'Els Setze Jutges'. En Serrahima era, en certa manera, el 'mànager' del grup. És un xicot que, a més a més, ha publicat un llibre de poemes força interessant.

'Què volen aquesta gent??' és un poema al qual ha posat música i canta una noia mallorquina (M. del Mar Bonet). Fins ara em penso que és la cançó que li ha donat més èxit. Quant a l'actitud dels censors, ja veieu! És clar que es tractava d'una cançó ja coneguda. Com serà, però, que algun dia no ens la carreguem.

M'agrada molt de saber que es publiquen coses vostres. Convé tant que es publiquin en català llibres catalans! Jo, a més a més de treballar vuit hores en una fàbrica, faig de traductor per a qui es presenta, i de vegades penso: què dimontri s'ha fet dels nostres escriptors? No ens estarem convertint en una cultura de mirall? Em fa una certa por l'aspecte de tot això.

Em faria molta il·lusió no perdre contacte amb vós, tot i que en l'aspecte diguem-ne formal ja hagi complert. Que us demanés col·laboració no solament volia dir l'estima que us tenia, sinó l'enyor.

Ben cordialment vostre

Miquel Martí Pol

Miquel Martí i Pol. Foto: Fundació Miquel Martí i Pol

D'Agustí Bartra a Miquel Martí i Pol

Mèxic, D. F., 10 de desembre de 1968

A Miquel Martí Pol
Roda de Ter

Estimat amic,

La vostra lletra del 18 del mes passat és la més densa de totes les que m'heu escrit. Molts dels vostres conceptes desborden els problemes concrets de la revista per a inserir-se a la problemàtica política i cultural del nostre país. Comprenc perfectament que un cert hibridisme d'*Orifloma* sigui degut a l'anormalitat que representa un règim de força i coerció, i, també, a la necessitat d'arribar a un públic de *consum divers*, diguem-ho així. En realitat l'autèntica càrrega de profunditat i de futur de qualsevol revista en català, en la conjuntura d'aquests darrers anys, queda obligadament limitada a l'eficàcia de l'idioma com a instrument d'entesa comunitària.

Si hom no pot fer ni una revista *normal* ni de *combat*, si les dimensions de pàtria i ideologia (en una paraula, si la funció de llibertat humana és impossible) han d'ésser suprimides, no resta d'altra opció que la tenacitat d'obrir bretxes, encara que sigui des de posicions d'un provincialisme estantís. Però hi ha d'altres mitjans d'acció profunda, naturalment, que només poden ésser emprats per avantguardes de manteniment i revulsió que compreguin que, ara, és més nociu potser el pes de formes fòssils i caduques que no pas un centralisme condemnat.

Aquests darrers mesos he vist en les revistes catalanes que rebo que hom predica amb una insistència embafadora que allò que ens cal és normalitat, normalitat i normalitat. La normalitat de què? De la pau? D'unes estructures socials marxistes? La normalitat de demanar peres a l'om? Ara em ve a la memòria que, a l'acte d'homenatge a Joan Fuster a València, un senyor, un prohòm qualsevol, encès de "normalitat", va cridar: "Els mites em fan fàstic!" (...)

Jo cridaria just el contrari: "Que vinguin els nous mites!" Que vinguin els nous mites de l'home creador, que vinguin les grans imatges vivencials, els somnis de comunió social, les noves banderes lliures, les armes miraculoses de la imaginació, el somni del poble fet llum diària, que vinguin els esperits fraterns de la consciència auroral que esquerdaràn i arraconaran les grans olles obesas on han dormit els petits descoratjaments estètics, s'ha esgranat la gemegor nihilista, han corregut els rosegaires ratolins de l'enveja impotent, s'han entronitzat titelles de cendra de veu prima; les grans olles amb foc escàs a llurs culs ennegrits i de tapadores de plom que mai no substituiran la columna solar, l'espiga diürna i les sangs que canten.

Aquests dies s'ha publicat a Barcelona la meua novel·la *La lluna mor amb aigua*, quart llibre meu (comptant-hi la *Crònica de l'Anna*) que haurà aparegut a Catalunya en un any. Si la llegiu, ja me'n direu quelcom.

Afectuosament vostre,

Agustí Bartra

